

zavicajnanbfv@gmail.com

Одјељење завичајног фонда

□

Завичајна збирка је систематски прикупљена, обрађена и као засебна вриједност организована колекција унутар Библиотеке која представља грађу за историју развоја материјалне и духовне културе Бијељине и њене околине. Завичајни фонд, по својој форми и садржају веома разноврстан освјетљава историја завичаја, његову друштвену структуру, умјетничко стваралаштво живота и пут и креативни досег значајних појединаца, те друге специфичности-културно историјског наслијеђа.

У састав фонда Завичајне збирке улазе следеће врсте библиотечке грађе:

- Монографске публикације

- Серијске публикације (часописи, новине, билтени, годишњаци и периодични извјештаји институција

- полупубликације (дисертације, магистарски радови, материјали са савјетовања, симпозија, репродукције, фотографије, плакати, звучни снимци...

Садржај завичајног фонда чине:

књиге:

-које су по садржају везане за одређену територију,

-чији су аутори поријеклом или животом везани за одређену територију;

-које су издате или штампане на одређеној територији;

□ периодика:

-која је по садржају везана за одређену територију и излази на одређеној територији

-која излази на одређеној територији без обзира на тематику грађе;

некњижни библиотечки материјал:

- картографске публикације, музикалије, мапе, гравуре и ситан библиотечки материјал документационе вриједности
- материјал који је садржински везан за територију (завичај);

**документационо –информациони материјал општинских органа и организација
(умножен, копирном техником)**

Завичајни фонд је веома значајан ако не и најзначајнији фонд библиотеке јер представља извор свих информација битних за град Бијељину и регију Семберије. Фонд завичајне збирке у Библиотеци је оформљен релативно касно па је сиромашан у односу на оно што овај крај посједује и пружа својом прошлости и стваралаштвом. Данас ова збирка садржи велики број експоната -од књига завичајних писаца, студијских радова, плаката, каталога, позивница, фотографија, разгледница, календара, исјечених

новинских натписа до завидне збирке старе и ријетке књиге и поклоњених књига људи из завичаја. Фонд прикупља и чува акте административне управе града.

Стара и ријетка књига

Стару и ријетку књигу сачињавају: рукописи, рукописи и штампане књиге, периодика и други библиотечки материјал до краја XIX вијека; ријетка књига, одређени примјерци периодичних издања и други ријетки библиотечки материјал настао у XX вијеку; одређени библиотечки материјал који се на основу Закона доставља овлашћеној библиотеци, као и документација о њима. Такође и библиотечке цјелине које својим садржејем, умјетничким, културним и историјским вриједностима представљају значајан допринос развоју, ширењу и проучавању културе и научне мисли.

Стара и ријетка књига подлијеже веома строгим мјерама заштите. Као добро од посебног културног и историјског значаја чува се у свом изворном облику. Користе се њихове микроформе и фотокопије. Рукописи и старе и штампане књиге се не смеју фотокопирати, за њихово коришћење служе само микрофилмски снимци. Ова врста материјала се не шаље у међубиблиотечку позајмицу. У међубиблиотечку позајмицу се шаљу искључиво у облику микрофилмова.

Као најстарије издање у Библиотеци сматра се књига „Свети Иван бискуп трогирски и краљ Коломан“: пиесан Ивана Канавелића властелина хварског. Књигу је у Осијеку штампала штампарија Драг. Лехмана и друг. 1858. На овој књизи постоји руком писан података да је 1874. године била власништво извјесног Срећка Милетића који ју је добио као награду. Печат дародавца је на њемачком језику и нејасно отиснут а не зна се ни како је књига доспјела у Библиотеку.

Канавелићево је највеће и најважније књижевно дјело еп религиозно-историјске тематике Свети Иван бискуп трогирски и краљ Коломан, настао између 1705. 1718. године. Дјело повезује реалну повијест о Коломану с хришћанском легендом о

трогирском бискупу светом Ивану Орсинију (записаној 1203. године). Еп је настао у барокној традицији 17. вијека, као склоп сечентистичке традиције, хроникалног приповиједања, узвишене реторике и романтичних епизода.

Хајдук Вељко, Васо Чарапић, Јанко Катић, Станоје Главаш, из српства Јоксима Новића Оточанина, у Новом Саду, трошком Драгутина Хинца, 1860.

Најстарије стручно издање у библиотеци је књига др М. Розена „Поука о домаћем лијечењу болести: по Кохелу, Боку, Рихтеру и другим њемачким списатељима”. Књига је издана у Београду 1865. године а издавач је Државна штампарија.

Псалтир Давидов, превео Ђура Даничић, издање А. Рајхарта и друга му у Бечу, 1865. године.

Најинтересантнији и најоригиналнији раритет у Библиотеци, ако се узме у обзир сама графичка опрема књиге, је књига: Дела Доситејева. Књ. V.: Етика или морална философија: преводи и беседе Доситеја Обрадовића. Прво издање ове књиге изашло је у Венецији 1803. године. Књига која је власништво Библиотеке нема тачан податак о години издања (18??): дат је само податак да је књига штампана у штампарији Браће Јовановић у Панчеву, тако да се ово издање не може са сигурношћу идентификовати као најстарије у Библиотеци. Изглед ове књиге је веома интересантна. Формат је 15x8 см. У истом повезу повезано је више Доситејевих дјела, а свако има своју пагинацију. Сам повез свједочи о томе да је ово било једно од луксузнијих издања у своје вријеме. Повез је од чврстог картона, али умјетнички пресвучен квалитетном тканином црвене боје (која је временом доста изблиједила) и украшен орнаментима утиснутим у картон. На средини предње корице израђен је у рељефном овалном оквиру, Доситејев лик из млађих година. На задњој корици, која је исто тако украшена, налази се у златотиску стилизовани иницијал штампарије. Хрптени наслов посебно је умјетнички израђен и украшен четвртастим орнаментима у златотиску.

ИРОНИЈА

Бијељина, 1926 .г.

Радивој Софронић (1900-1928)

Прва књига објављена у Бијељини у издању књижаре „Софронић и синови“ Бијељина, и у штампарији „Уједињење“ А. Д. у Београду.

Технички књига је лијепо опремљена, од око педесетак страница, брошираног повеза и занимљива за своје вријеме. Софронић је први писац социјалне књижевности са ових простора.

Рођен је у Бијељини, у грађанској породици која се бавила трговином и занатством и прихватала просвету и културу као пут ка европеизацији Босне. Писац је рано и млад окончао живот.

У тежњи за формирањем Националног центра за заштиту и очување дигиталне грађе, настала је Дигитална библиотека најстарије културне установе с матичном функцијом у Бијељини, Народне библиотеке „Филип Вишњић“ (1932).

Дигитална Библиотека Народне библиотеке “Филип Вишњић” Бијељина доступна је корисницима од јануара 2012. године., а пројекат дигитализације је започео у јануару 2010.године. Пројекат је финансиран од МДГФ Култура за развој (Шпански фонд за постизање миленијумских развојних циљева) и Општине Бијељина. У овом тренутку постављено је преко 200 публикација чија је претежна тема живот у Бијељини, историја, култура, урбанизам, финансије, јубилеји знаменитих Бијељинаца и догађаја који су обиљежили живот нашег града.

Тематски круг приказаних монографских публикација из Збирке старе и ријетке књиге библиотеке „Филип Вишњић” креће се у оквирима историјских расправа, политичких бесједа, прозе, поезије, путописа, затим књига из области природних наука, медицине и књижевности већином домаћих аутора. У библиотеци се налази и најстарија сачувана књига , док је из Завичајне збирке значајна прва књига историјског садржаја, објављена у Бијељини.

[Каталог дигиталних колекција](#)

Остварење основних задатака народних библиотека на овој територији – заштита и очување преостале националне грађе, формирање посебних и завичајних фондова, могуће је управо захваљујући дигитализацији. Такође, омогућено је и ширење свијести о поријеклу и чување знања о историји одређене регије. Физичка заштита грађе, обезбјеђивање универзалне доступности информација и отвореност према ширем кругу корисника усмјерени су ка очувању културног идентитета свих нација у ери глобализације.

[Дигитална библиотека "Филип Вишњић" Бијељина](#)